

tuvių kalbos tyrinėjimus ir susintetina naujų tyrinėjimų rezultatus. Knygos informacinę vertę didina joje įdėtos žymesniųjų XVI–XVIIa. lietuviškų raštų faksimilės, o ypač žemėlapiukai su ano meto autorių gyvenamosios vietos pažymėjimais (p. 17, 167) ir gale pridėta tekste paminėtų lietuviškų žodžių rodyklė (p. 281–297). Kadangi išnašose retai kur nurodyta specialioji literatūra, būtų pravertęs knygos gale tokios literatūros sąrašas, be to, tyrinėtoji būtų naudinga ir asmenvardžių (pavardžių ir vardų) rodyklė.

Baigiant dar reikia pagirti autorių ir korektores už tai, kad sudėtingo teksto knygoje mažai palikta korektūros klaidų (pastebėta tik viena tokia klaida, kuri gali klaidinti skaitytoją: p. 239 vietoj anoniminio rankraščio XVI a. pradžios poterių teksto *yszpijalatas* išspausdinta *yszplijatatas* ir atstatytas veiksmazodis *išplėtoti*; turėtų būti *išpėloti*). Skoningai yra apipavidalinti, kaip ir ankstesniųjų tomų, knygos viršeliai ir ypač aplankas (dail. A. Žvilius). Apskritai naujasis Z. Zinkevičiaus „Lietuvių kalbos istorijos“ tomas yra ne tik turiningas, bet ir patraukliai apipavidalintas „Mokslo“ leidyklos leidinys.

Jonas Palionis

Renaissance Linguistics Archive 1350–1700. A First Print-Out from the Secondary-Sources Data-Base / Ed. by M. Tavoni; A Second Print-Out... / Ed. by P. Lardet and M. Tavoni. – Ferrara: Istituto di Studi Rinascimentali, 1987. 289 p.; 1988. 301 p.

Recenzuojamas leidinys (santrumpa RLA) yra renesanso lingvistikos bibliografijos projekto pirmieji du spaudiniai, kuriuos per trejus metus (1986–1988) parengė Feraros (Italija) Renesanso tyrinėjimų institutas (Istituto di Studi Rinascimentali), bendradarbiaudamas su Oksfordo H. Sweeto lingvistikos idėjų istorijos draugija (The Henry Sweet Socie-

ty for the History of Linguistic Ideas) ir Parvyžiaus Kalbos mokslų istorijos ir epistemologijos draugija (Société d'Histoire et d'Épistémologie des Sciences du Langage), taip pat kitomis įstaigomis bei atskirais asmenimis iš įvairių šalių. RLA apima tik antrinius šaltinius ir ruošiamas pasitelkus kompiuterį (programos autoriai U. Pincellis ir P. Ferrari). Leidinio pirmąjį spaudinį redagavo M. Tavonis ir jo padėjėja A. M. Pieraccini, antrojo spaudinio redaktoriai – P. Lardetas bei M. Tavonis, padėjėjai – P. Dinis ir M. Balluchis.

Abu spaudiniai susideda iš pratarmės ir trijų dalių. Pratarmės bei viso bibliografijos projekto *motto* pasirinkti G. A. Padleyo, fundamentalaus veikalo apie Vakarų Europos gramatikos tradiciją autoriaus, žodžiai, akcentuojantys Europos kultūros, taigi ir lingvistinės, vientisumą, nepaisantį kalbos barjerų: „Just as European culture in general has for centuries been a single whole, European linguistic culture too, and that in spite of language barriers, is a single entity“*. Šis mokslininkas, tvirtai tikėjęs, kad renesanso lingvistinė mintis turi būti tiriama visos Europos mastu, ir nuoširdžiai rėmęs RLA projektą, dar prieš pradėdamas jį rengti, netikėtai mirė.

Pirmojo spaudinio pratarmėje trumpai nušviečiamas RLA poreikis, leidinio struktūra ir ribos, kompiuterio programa ir kita. Kadangi RLA nutarta skelbti antrinius šaltinius, tai apie naujus renesanso kalbinių tekstų leidimus informuojama tik tada, jeigu tuose leidiniuose įdėta teksto arba jo konteksto analizė. Toliau paaiškinama, kaip aprašyti bibliografinį vienetą, duodamos pagrindinių RLA sudarytojų (tarp jų ir mums gerai pažįstamas baltistas P. Dinis), bibliotekų (tarp jų ir Vilniaus universiteto) santrumpos, pateikiamos po kiekvieno bibliografinio aprašo. Prisipažįstama, kad atskirų sudarytojų aprašai nėra visai vienodi, esą ir kitokių trūkumų,

* Padley G. A. Grammatical Theory in Western Europe 1500–1700. Trends in Vernacular Grammar I. Cambridge, 1985. P. XIV.

aiškinamų laiko stoka, pasitaiko korektūros klaidų. Leidėjų garbei būtina pasakyti, kad antrajame spaudinyje dalis trūkumų jau ištaisyti (pavienodinti bibliografiniai aprašai, daug tobuliau perteikiami raidžių diakritikai ir t. t.), pagerėjusi leidinio poligrafinė kultūra. Pratarmė baigiama viltimi sulaukti tokio momento, kai RLA apims visa, ką žmonija yra parašiusi apie renesanso kalbotyrą.

Spaudinių pirmojoje dalyje išvardyti šaltiniai – periodiniai leidiniai ir straipsnių rinkiniai. Čia rasime ir visus mūsų kalbinius žurnalus bei tęstinius leidinius, išskyrus „Mūsų kalbą“. Pagrindinėje – antrojoje – dalyje pateikta 2000 (pirmajame spaudinyje – 970) bibliografinių aprašų. Visa bibliografinė informacija duota angliškai. Į šią kalbą išversti ir pavadinimai tų veikalų, kurie parašyti slavų arba mažesnėmis lotynų abėcėle vartojančiomis Europos kalbomis. 31 aprašas skirtas ir svarbesniems lietuvių kalbininkams bei raštinijos pradininkams. Daugiausia pozicijų nurodyta apie K. Širvydą (rašoma Širvydas), po to – D. Kleina, M. Mažvydą bei M. Daukšą, po dvi apie K. Sapūną, J. Bretkūną (rašoma Bretkūnas) bei S. Chilinskį (į indeksą patekęs pagal vardo – Samtelis – raidę; aprašuose pavardės iš viso nėra, tik abu vardai),

Klaidos atitaisymas

„Baltisticos“ XXV(1) 43 p. išspausdintą mano „Mažmožio X“ sakinį: „A. Girdenis („Kalbotyra“ XXXVIII(1) p. 28, 1 išnaša) formoje *mē·sà* (kaip ir *pē·t·nī·čę*) *ē* kildina iš *ei*“ reikia taisyti taip: „... *ē* kildina iš sl. *e*“ (pagal K. Būgą)“. Netiksliai pateiktas sakinytis iškreipė autoriaus mintis, dėl to jo šiomis eilutėmis ir norima atsiprašyti.

V. Vitkauskas

po vieną apie M. Petkevičių ir kitus. Keliolikoje aprašų pateikta latvistikos bei prūsisistikos darbų. Suprantama, tai tik lašas jūroje. Tikėkimės, kad kitose RLA knygose lietuvių ir baltų lingvistinė mintis bus atspindima adekvačiau. Tai, beje, daug priklausys nuo mūsų pačių – redakcija maloniai kviečia bendradarbiauti visus, o užpildyti bibliografinę kortelę nėra labai sudėtinga. Štai antrajame spaudinyje jau skelbiama jauno latvių kalbininko P. Vanago pateikta informacija.

Trečiojoje spaudinių dalyje rasime įvairius indeksus: asmenvardžių, terminų, šalių, vietų ir kalbų bei tarmių.

Bibliografiniai darbai, apimantys kokio nors laikotarpio Europos lingvistinės minties istoriją, yra prasmingi ir reikalingi (juk mes visi išaugome iš lotynų gramatikos tradicijų), tačiau pasiekti juose visiško išsamumo vargu ar įmanoma, o gal ir nebūtina – svarbiausia nurodyti pagrindines pozicijas, nepraleisti nė vieno rūpimos epochos atstovo. To ir palinkėkime entuziastingam RLA kolektyvui, pradėjusiam sunkų, didelių organizacinių sugebėjimų reikalaujantį darbą. Ir ne tik palinkėkime, bet ir patys sukruskime.

B. Stundžia